

**Короткий опис навчальної дисципліни (анотація)
до каталогу вибіркових навчальних дисциплін**

«ОСНОВИ ҐЕНДЕРНИХ СТУДІЙ»

Спеціальності	222 Медицина
Освітній рівень	другий (магістерський)
Термін вивчення (курс)	2 курс
Форма навчання	денна
Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я

1. Короткий зміст дисципліни:

Курс за вибором «ОСНОВИ ҐЕНДЕРНИХ СТУДІЙ» є одним з компонентів виховання сучасної молоді людини на принципах поваги, гідності, успішної ґендерної соціалізації, професійного самовизначення та формування власної життєвої стратегії. Значення даного курсу полягає у тому, що протягом останніх двох десятиліть поняття ґендер не лише увійшло до сфери гуманітарного знання, а й стало звичною темою наукових програм та навчальних курсів. Значний інтерес до поняття ґендеру є свідченням перегляду проблеми взаємовідносин статей, що відбувся останнім часом, переосмислення їх як форми соціальної організації суспільства, а не локального, малозначущого аспекту людського буття.

У розробленій програмі курсу поняття ґендеру використовується на позначення складного соціокультурного процесу вироблення суспільством відмінностей чоловічих та жіночих культурних ролей, поведінки, ментальних та емоційних характеристик. Отже, ґендер розглянуто як систему ґендерних відмінностей, що транслуються у суспільстві через систему домінування й підпорядкування. За цих підходів ґендер є не тільки новою теорією у гуманітарному знанні, а й принципово новою науковою парадигмою, якою передбачено доповнення чи перегляд існуючих звичних уявлень та цінностей.

Курс передбачає узагальнений та систематизований виклад провідних теоретичних розробок у галузі ґендеру, сформованих у дисциплінарних межах ряду соціально-гуманітарних наукових та навчальних дисциплін. Курс спрямований як на поглиблення знань, набутих студентами в результаті слухання базових дисциплін, так і на вивчення нових парадигм у гуманітарному знанні. Курс є принципово інноваційним у системі гуманітарної освіти: залучає до обігу малодосліджену проблематику – тему ґендерних відносин у суспільстві, і вводить студентів у сферу ґендерного аналізу та критичного мислення.

2. Орієнтовний перелік тем навчальних занять (лекцій, практичних, семінарських):

№	Перелік тем	Кількість годин
1	ТЕМА 1. Теоретичні засади ґендерної теорії. Загальне поняття ґендеру, статі. Ґендерні ролі, ґендерна стратифікація, ґендерна соціалізація. Походження та самовизначення ґендерних стереотипів. Сутність понять фемінності та маскулінності.	2

2	ТЕМА 3. Предмет, об'єкт та методологічна основа гендерних студій. Гендер і ринок праці. Різниця в оплаті праці між жінками та чоловіками. Вертикальна гендерна сегрегація. Горизонтальна професійна сегрегація.	2
3	ТЕМА 5. Національні та міжнародні зобов'язання України у сфері забезпечення гендерної рівності. Ратифікація та імплементація проєкту «Цілі Розвитку Тисячоліття», Закону України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків». Інноваційні підходи та нові можливості у бізнесі, політиці шляхом інтеграції жінок	2
4	ТЕМА 7. Феміністичні рухи як форма боротьби за рівні права і можливості жінок і чоловіків (у політиці, здобутті освіти, наукова діяльність, участь у виборчих кампаніях) гендерну рівність	2
5	ТЕМА 9. Гендерно зумовлене насильство (ГЗН) у контексті міжнародного гуманітарного права.	2
Усього годин		10

Теми семінарських занять

№	Перелік тем	Кількість годин
1	ТЕМА 2. Андроцентризм. Соціально-конструктивістський підхід як основа вивчення гендерних студій. Патріархальні та матріархальні системи соціальних відносин.	2
2	ТЕМА 4. Гендерна дискримінація чоловіків і жінок на ринку праці. Гендер на макро- і мікро рівнях аналізу.	2
3	ТЕМА 6. Міжнародні документи, які регулюють викорінення будь-яких форм дискримінації та насильства за ознакою статі	2
4	ТЕМА 8. Вплив світового феміністичного руху на зародження жіночого руху в Україні (II половина XIX ст.).	2
5	ТЕМА 10. Форми ГЗН в умовах українсько-російської війни. Механізми реагування та документування.	2
Усього годин за модуль		10

У результаті вивчення дисципліни «ОСНОВИ ГЕНДЕРНИХ СТУДІЙ» студент повинен знати:

- правильно розуміти фемінітиви, правильно і доречно їх використовувати в усному та писемному мовленні, наукових працях, побуті;
- аналізувати суть гендерної рівності як проблеми прав людини, показника і передумови сталого людино-орієнтованого розвитку суспільства;
- пояснювати історичні та соціальні підґрунтя відмінностей в становищі жінок та чоловіків у суспільстві;
- розкривати зміст визначень «гендерні норми» як певних стандартів, очікувань, яким відповідає гендерна ідентичність в межах визначених суспільством, громадою, культурою;
- аналізувати зміст гендерної соціалізації та її значення у подальшому формуванні особистості;
- принципи гендерного розподілу праці;
- зміст понять «дискримінація», форм насильства на підставі статевої ознаки, види насильства – фізичне, словесне, сексуальне, психологічне, соціоекономічне, види гендерно зумовленого насильства під час збройних конфліктів;

- уміти аналізувати міжнародну та національну нормативно-правову базу, яка регулює дотримання гендерної рівності та протидію різним формам насильства;
- розуміти у чому полягає розширення прав і можливостей

3. Перелік науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання навчальної дисципліни:

Д. і. н., професор кафедри соціальної медицини та ООЗ Марія МАНДРИК-МЕЛЬНИЧУК

Завідувач кафедри соціальної медицини
та організації охорони здоров'я
к. мед. н., доцент

Ігор НАВЧУК